

DEPARTAMENTO DE LINGUA CASTELÁ E LITERATURA

CRITERIOS DE AVALIACIÓN E MÍNIMOS ESIXIBLES

Curso 2015-2016

IES Auga da Laxe. Gondomar

LINGUA CASTELÁ E LITERATURA DE 1º ESO.

Criterios de avaliación

- Captar as ideas esenciais de textos orais de diferente tipo reproducindo o seu contido en textos orais e escritos.
- Elaborar un resumo dunha exposición oral sobre un tema específico, reflectindo os principais puntos de vista dos participantes.
- Sintetizar oralmente o sentido global de textos expositivos sinxelos identificando as súas intencións e diferenciando as ideas principais das secundarias.
- Expoñer oralmente o desenvolvemento dun tema, seguindo un guión previo.
- Crear textos de diferente tipo (narrativos, expositivos e dialogados) adecuándoos á situación comunicativa, cun vocabulario rico e variado e respectando os criterios de corrección e presentación.
- Identificar o xénero ao que pertence un texto literario e recoñecer os seus elementos estruturais básicos.
- Identificar as principais relacións de significado entre os elementos léxicos.
- Recoñecer as diferentes unidades gramaticais e ser capaz de empregalas.
- Identificar algúns trazos lingüísticos dos distintos usos sociais da lingua.
- Manexar procesadores de textos e ser capaz de aplicarlos a traballos sinxelos.

Mínimos esixibles para unha avaliación positiva

- Respetar o traballo dos compañeiros e dos profesores.
- Captar o sentido e as ideas fundamentais de textos orais e escritos.
- Realizar resumos, esquemas e redaccións con coherencia e corrección.
- Usar de forma correcta as regras básicas de ortografía, acentuación e puntuación.
- Manexar con destreza dicionarios, enciclopedias e outros materiais.

- Identificar as principais relacións de significado entre os elementos léxicos.
- Identificar as diferentes clases de palabras e analízalas.
- Utilizar e manexar o vocabulario específico da materia na situación e contexto adecuados.
- Ler e comprender os libros seleccionados para este curso.

LINGUA CASTELÁ E LITERATURA DE 2º ESO

Criterios da avaliación

- Facer resumos de textos, tanto oralmente como por escrito.
- Estructurar textos, indicando ideas principais e secundarias.
- Narrar, expoñer, explicar e comentar usando o rexistro adecuado, organizando as ideas con claridade e cohesión, respectando as normas gramaticais e ortográficas.
- Expresar axeitadamente a opinión persoal sobre as lecturas realizadas.
- Identificar o xénero ao que pertence un texto literario e recoñecer os seus elementos estruturais básicos.
- Identificar as principais relacións de significado entre os elementos léxicos.
- Coñecer os conceptos e a terminoloxía básica da gramática estudada.

Mínimos esixibles para a obtención dunha avaliación positiva

- Coñecer os contidos traballados.
- Comprender o sentido dos textos orais e escritos.
- Facer resumos con coherencia e corrección.
- Recoñecer a estrutura de diferentes tipos de texto.
- Coñecer e empregar as regras básicas de ortografía, acentuación e puntuación.

- Manexar axeitadamente os dicionarios, enciclopedias e outros materiais de consulta.
- Identificar as principais relacións de significado entre os elementos léxicos.
- Empregar o vocabulario específico da materia na situación e contexto adecuados.
- Ler os libros seleccionados para ese curso.

LINGUA CASTELÁ E LITERATURA DE 3º ESO

Criterios de avaliación

- Comprender a intención comunicativa, as ideas xerais e as informacións específicas en noticias, reportaxes e en entrevistas tanto lidas como escoitadas; seguir o desenvolvemento oral ou escrito dun tema académico e plasmalo nun esquema ou resumo.
- Narrar, expoñer, explicar, resumir e comentar, en soporte papel ou dixital, con adecuación e coherencia, respectando as normas gramaticais e ortográficas e utilizando a planificación e revisión de textos.
- Aplicar os coñecementos sobre a lingua e as normas de uso para resolver problemas de comprensión de textos orais ou escritos e para a composición e revisión progresivamente autónoma dos textos propios.
- Realizar exposicións orais sinxelas sobre temas de interese coa axuda dos medios audiovisuais e das TIC.
- Coñecer a terminoloxía lingüística necesaria para a reflexión sobre o uso.
- Describir os diferentes tipos de procesos (procedementos de creación de palabras...), relacións (relacións semánticas, relacións sintácticas, funcións sintácticas...) e unidades (palabras, frases, oracións...) estudados utilizando os conceptos e a terminoloxía gramatical presentados na clase.
- Facer análises morfolóxicas e sintácticas.
- Identificar de forma xustificada o rexistro, o xénero e os principais trazos de diferentes tipos de textos, tanto literarios como non literarios.

- Mostrar coñecemento dos principais períodos, autores e obras da historia da literatura española desde a Idade Media ata o s. XVIII mediante a elaboración de textos expositivos breves construídos con coherencia, adecuación e corrección.
- Facer unha lectura comprensiva e reflexiva de textos literarios do período estudado sabendo responder a preguntas sobre os seus principais trazos e o seu sentido.
- Elaborar comentarios de texto seguindo un modelo ou preguntas-guía.
- Ler comprensivamente as obras de literatura xuvenil propostas sabendo responder a preguntas sobre o argumento e os trazos literarios da mesma (estrutura, tipo de narrador, espazo, tempo, personaxes, uso da linguaxe, etc.).
- Expoñer a opinión sobre as lecturas realizadas e situar o sentido da obra en relación co contexto e coa propia experiencia.

Mínimos esixibles para a obtención dunha avaliación positiva

- Comprender diferentes tipos de textos, en especial os de tipo académico e xornalístico, sabendo identificar o tema principal e as ideas secundarias e reflectindo estas ideas e a súa xerarquización en esquemas, diagramas, mapas conceptuais, etc.
- Realizar resumos, tanto orais como escritos, de textos diversos.
- Redactar textos escritos e producir textos orais con adecuación (emprego do rexistro adecuado, precisión e riqueza léxica...), coherencia (unidade de contido, progresión temática e congruencia) e corrección (pronuncia clara, entoación apropiada, corrección ortográfica, etc.).
- Realizar exposicións orais sobre temas académicos ou de actualidade.
- Recoñecer de forma xustificada os diferentes tipos de textos.
- Diferenciar as distintas clases de palabras, coñecer os principais procesos de formación das mesmas e realizar análises morfolóxicas.
- Recoñecer os distintos tipos de unidades sintácticas e realizar análises sintácticas distinguindo constituíntes: categorías, relacións e funcións.

- Coñecer os principais tipos de relacións semánticas e saber identificalos.
- Identificar o xénero e período ao que pertence un texto literario e recoñecer os seus elementos estruturais e retóricos básicos.
- Coñecer os principais autores e obras da literatura española desde as súas orixes ata o século XVIII.
- Relacionar as obras, autores e movementos literarios co contexto sociocultural no que se producen.
- Ler e comprender as obras de lectura obrigatoria e identificar os seus trazos máis salientables.
- Realizar os exercicios e entregar os traballos propostos con puntualidade e boa presentación.
- Respetar o traballo dos compañeiros e do profesor e colaborar con eles.

LINGUA CASTELÁ E LITERATURA DE 4º ESO

Criterios de avaliación

- Explicar e identificar os principais elementos e funcións do proceso comunicativo.
- Recoñecer os trazos característicos dos diferentes tipos de textos.
- Comprender a intención comunicativa e as ideas fundamentais de textos orais e escritos, en especial de tipo expositivo e argumentativo e/ou pertencentes aos ámbitos académico e dos medios de comunicación.
- Producir diferentes tipos de textos orais ou escritos (sobre todo exposicións, explicacións, argumentacións e resumos) con adecuación, coherencia, cohesión e corrección.
- Definir, exemplificar e identificar en secuencias simples ou en textos máis amplos os diferentes tipos de fenómenos e de unidades estudados empregando a terminoloxía lingüística e literaria apropiada.
- Explicar e identificar trazos comunicativos característicos dos medios de comunicación e da publicidade.

- Citar os principais períodos, movementos, autores e obras da literatura en español desde o século XIX ata a actualidade.
- Explicar os principais elementos caracterizadores dos períodos e movementos máis importantes da historia da literatura española desde o século XIX ata a actualidade, e recoñecelos en textos ou fragmentos representativos.
- Comentar textos ou fragmentos literarios representativos do período estudado da literatura española e hispanoamericana.
- Realizar as lecturas obrigatorias e comentalas seguindo un modelo.
- Identificar en textos os trazos máis significativos das variedades xeográficas do español, incluíndo o español de América.
- Consultar, seleccionar, elaborar e presentar información utilizando medios tradicionais e as novas tecnoloxías.
- Realizar os diferentes tipos de actividades e exercicios que se propoñan.
- Mostrar unha actitude adecuada na aula.

Mínimos esixibles para a obtención dunha avaliación positiva

- Identificación de diferentes tipos de textos, orais e escritos, e dos seus trazos máis significativos, atendendo ao modo de discurso (expositivo, argumentativo...) e ao ámbito (académico, medios de comunicación...).
- Produción de diferentes tipos de textos, orais e escritos, con adecuación (adaptación á situación comunicativa), coherencia (unidade semántica), cohesión (relación entre as partes e progresión informativa), corrección (respecto da norma ortográfica e gramatical) e boa presentación.
- Uso de medios tradicionais e das novas tecnoloxías para a localización, selección, elaboración e presentación da información.
- Comprensión de textos orais e escritos, identificación das súas ideas fundamentais e resumo dos mesmos.
- Coñecemento dos principais elementos e funcións da comunicación.

- Recoñecemento e análise dos diferentes tipos de unidades sintácticas (a frase e a oración simple e complexa) diferenciando entre constituínte, categoría e función en cada nivel.
- Identificación dos procesos de formación de palabras e do tipo de orixe dos elementos léxicos do español.
- Recoñecemento das relacións de significado que poden manter entre si os elementos léxicos.
- Coñecemento das principais características dos períodos e movementos literarios da etapa histórica estudada (do século XIX ata a actualidade), así como dos escritores e obras máis significativos de cada un deles.
- Comentario de textos representativos da etapa estudada.
- Lectura das obras literarias establecidas como obrigatorias e análise das mesmas segundo os modelos proporcionados polo profesor (inclusive, o exame de coñecementos sobre estas).
- Realización das actividades e exercicios propostos.
- Actitude apropiada na aula.

PROCEDEMENTOS E INSTRUMENTOS DE AVALIACIÓN PARA A ESO

Os instrumentos e procedementos que recollan a información para proceder á avaliación son de tres modalidades:

- Actividades de avaliación inicial: Pretenden buscar as ideas previas do alumnado para percibir problemáticas individuais e adaptar, se é necesario, algúns aspectos da programación tanto a alumnos concretos como ao conxunto. Permiten determinar a necesidade de artellar recursos de fortalecemento das aprendizaxes mediante medidas como: desdobres que permiten traballar con grupos reducidos, reforzos (para traballar as habilidades básicas lecto-expresivas e a comprensión), adaptacións curriculares na aula ou traballo individualizado co PT.
- Actividades de avaliación formativa ou de ensinanza-aprendizaxe: É importante que os procedementos e instrumentos sexan os adecuados á situación de ensinanza e de aprendizaxe á que se destinan, que a presentación e o grao de

esixencia das cuestións sexa o idóneo para o nivel de competencia curricular e madurez dos suxeitos.

- Actividades de avaliación obxectiva (probos ou exames): Combinarase a realización de probas orais con probas escritas para algunhas unidades, observarase o traballo na aula e tamén se revisará o caderno de clase de xeito periódico.

Por norma xeral, realizaranse unha ou dúas probas escritas por trimestre para facilitar aos alumnos o estudo e asimilación da materia. Estas constarán de cuestións teóricas, prácticas, tests e comentarios de textos. Os alumnos serán informados das características das probas antes de seren realizadas. Así mesmo, tamén se farán controis trimestrais sobre os libros de lectura obrigatoria que poderán incluírse dentro das probas escritas trimestrais ou avaliarse por traballos aparte.

Nos cursos de 1º e 2º de ESO, máis centrados no estudo da lingua, a avaliación será continua. Polo tanto, nos exames do último trimestre poderán entrar contidos traballados ao longo de todo o curso.

En 3º e 4º de ESO poderán realizarse en cada trimestre exames extraordinarios de recuperación para os alumnos con avaliación negativa no trimestre anterior. Os alumnos que non consigan superar a materia terán a posibilidade de facer un exame final global con cuestións relacionadas coa lingua, a literatura e as lecturas obrigatorias. Para poder realizar este exame será necesario ter unha nota media mínima de 2,5 puntos e non exceder o 10% de faltas de asistencia a clase sen xustificar.

Os alumnos da ESO que non acaden o aprobado en xuño deberán examinarse de todo o temario nas probas extraordinarias de setembro.

BACHARELATO

PERDA DO DEREITO A UNHA AVALIACIÓN CONTINUA NO BACHARELATO

- Real Decreto 732/1995, do 5 de maio de 1995, sobre dereitos e deberes dos alumnos. BOE 2-06-1995:

“Artículo 44

2. La falta a clase de modo reiterado puede provocar la imposibilidad de la aplicación correcta de los criterios generales de evaluación y la propia evaluación continua. Aparte de las correcciones que se adopten en el caso de las faltas injustificadas, a juicio del tutor, los Reglamentos de régimen interior establecerán

el número máximo de faltas por curso, área y materia y los sistemas extraordinarios de evaluación previstos para estos alumnos. “

- Regulamento de Réxime Interno do IES Auga da Laxe:

Un alumno cun 10% de faltas de asistencia inxustificadas nunha materia perderá o dereito á avaliación continua e poderá presentarse a un exame final.

O 10% supón:

- Nas materias de dúas horas semanais: 6 horas sen xustificar durante o curso.
- Nas materias de tres horas semanais: 9 horas de faltas sen xustificar durante o curso.
- Nas materias de catro horas semanais: 12 horas de faltas sen xustificar durante o curso.

Exame final para os alumnos de Bacharelato: o exame final para os alumnos de bacharelato que perdan o dereito á avaliación continua consistirá en:

- Unha serie de cuestións teóricas e exercicios prácticos sobre os contidos de tipo lingüístico.
- Unha serie de cuestións teóricas e exercicios prácticos sobre os contidos de tipo literario.
- Unha serie de preguntas relacionadas cos libros de lectura obrigatoria.

Para superar a materia será preciso aprobar cada unha das partes da proba.

LINGUA CASTELÁ E LITERATURA I DE 1º DE BACHARELATO

Criterios de avaliación

- Explicar e identificar os principais elementos, características e funcións dos procesos comunicativos en xeral e das linguas naturais en particular.
- Comprender textos orais e escritos, sobre todo os pertencentes aos ámbitos académico e dos medios de comunicación, seleccionando as súas ideas principais e secundarias e identificando neles as propiedades e procedementos de adecuación, coherencia e cohesión.

- Crear textos orais e escritos de tipos variados que mostren adecuación, coherencia, cohesión e corrección.
- Clasificar e caracterizar textos segundo a canle, a modalidade do discurso (descritivos, narrativos...), o ámbito de uso (dos medios de comunicación, académicos, profesionais...) e o rexistro, identificando os seus trazos máis destacados.
- Realizar exposicións relacionadas con algún contido do currículo ou un tema de actualidade, seguindo un guión previo e empregando tanto os medios tradicionais como as novas tecnoloxías para a localización, a selección a elaboración e a presentación da información.
- Coñecer os diferentes tipos de fenómenos, procedementos e unidades lingüísticas obxecto de estudo, exemplificalos, identificalos en secuencias simples ou textos máis amplos e analízalos empregando a terminoloxía apropiada.
- Coñecer a situación lingüística de España e a súa orixe histórica.
- Explicar os principais elementos caracterizadores dos períodos, movementos e autores máis representativos da historia da literatura española desde as súas orixes ata o século XVII, e identificar estes trazos en textos ou fragmentos significativos.
- Comentar textos ou fragmentos representativos da etapa literaria estudada empregando os conceptos e a terminoloxía literaria apropiados.
- Realizar as lecturas obrigatorias e comentalas seguindo o modelo proporcionado.
- Efectuar as diversas actividades e exercicios propostos.
- Manter unha actitude apropiada na clase.

Instrumentos de avaliación

- Probas obxectivas escritas sobre os contidos de tipo lingüístico e literario. Realizaranse unha ou dúas por avaliación.
- Elaboración de diversos tipos de textos, entre eles exposicións orais ou escritas sobre contidos da materia ou sobre temas de actualidade.
- Comentario de textos literarios.

- Exercicios de análise lingüística.
- A realización e comprensión das lecturas obrigatorias será avaliada mediante o comentario de determinados aspectos das mesmas, ben por medio dunha ou varias cuestións nas probas escritas do trimestre, ben de forma independente mediante algún tipo de traballo ou proba escrita.
- Para obter unha avaliación positiva no trimestre, o alumno deberá superar por separado as dúas partes nas que se divide a materia (Lingua e Literatura, incluíndo esta última as lecturas obrigatorias). Poderá realizarse en cada trimestre unha proba escrita de recuperación para os alumnos con avaliación negativa na materia no trimestre anterior.
- Os alumnos que no superen a materia poderán realizar en xuño unha proba escrita de carácter global, que terá dúas partes (Lingua e Literatura) que deberán superar por separado para ter unha avaliación positiva na materia. Para poder presentarse a este exame será necesario contar cunha nota media mínima de 2,5 puntos e non exceder o 10% de faltas de asistencia sen xustificar.
- A proba escrita da convocatoria de setembro terá, igualmente, dúas partes (Lingua e Literatura) que os alumnos deberán superar por separado.

Mínimos esixibles para a obtención dunha avaliación positiva

- Explicación e identificación dos principais elementos e funcións da comunicación.
- Recoñecemento das ideas fundamentais e secundarias de textos orais e escritos e identificación dos procedementos que lles proporcionan adecuación, coherencia e cohesión.
- Creación de textos orais e escritos de diferentes modalidades discursivas con adecuación (adaptación á situación), coherencia (unidade semántica), cohesión (relación entre as partes e progresión da información), corrección (respecto da ortografía e da norma gramatical) e boa presentación.
- Clasificación e caracterización de textos segundo a canle, a modalidade discursiva (narrativos, argumentativos...), o ámbito de uso (académicos, dos medios de comunicación...) e o rexistro, identificando os seus trazos máis salientables.

- Realización de exposicións monográficas co apoio de técnicas de traballo tradicionais e as novas tecnoloxías.
- Identificación dos constituíntes internos da palabra e dos diferentes procedementos de formación das mesmas.
- Identificación e caracterizacións semántica, morfolóxica e sintáctica dos distintos tipos e subtipos de palabras.
- Recoñecemento dos diversos tipos de relacións semánticas.
- Coñecemento das diferentes procedencias do léxico do español.
- Coñecemento dos diversos tipos de variedades internas das linguas.
- Comprensión da situación lingüística de España e a súa orixe.
- Coñecemento dos principais períodos, movementos, xéneros, autores e obras da historia da literatura española desde as súas orixes ata o século XIX.
- Identificación dos trazos máis representativos dos períodos, xéneros, movementos e autores estudados en textos ou fragmentos representativos.
- Comentario de textos significativos empregando os conceptos e a terminoloxía literaria apropiada.
- Realización das lecturas obrigatorias e análise das mesmas, segundo as pautas proporcionadas.
- Realización das actividades e exercicios propostos.
- Actitude apropiada na clase.

LINGUA E LITERATURA CASTELÁ II DE 2º DE BACHARELATO

Criterios de avaliación

- Sintetizar oralmente e por escrito textos de diferente tipo e de distinto nivel de formalización, sinalando as ideas principais e as secundarias e a intención comunicativa, recoñecendo posibles incoherencias e ambigüidades e aportando unha opinión persoal.

- Recoñecer, interpretar e valorar textos escritos específicos (humanísticos, xornalísticos, científicos, literarios, etc.), analizando a súa construción interna e as relacións do autor co texto e coa obra.
- Comprender a orixe e desenvolvemento da lingua castelá, ao longo da historia e no momento actual, valorando as súas variedades.
- Distinguir as diferentes linguas constitucionais de España, coñecendo a súa orixe e evolución e valorando as situacións de bilingüismo.
- Coñecer e identificar as diferentes variedades do español (históricas, espaciais, sociais e de estilo) mediante a análise de textos, prestando especial atención ao español de Galicia e ao español de América.
- Recoñecer as diferentes categorías gramaticais, as funcións sintácticas e as relacións entre oracións (cláusulas, etc.), as súas combinacións e correlación entre elas e os seus significados.
- Recoñecer as unidades léxicas que singularizan as diferentes manifestacións científicas (neoloxismos, préstamos, etc.).
- Ser quen de aplicar os conceptos básicos de lexicoloxía e de semántica á interpretación, produción e análise dos textos.
- Identificar o xénero ao que pertence un texto literario e recoñecer os seus elementos estruturais básicos e os seus recursos lingüísticos.
- Analizar a evolución histórica das formas literarias desde o século XVIII até a actualidade, atendendo ao marco histórico e cultural e á súa relación cos autores e obras máis destacadas.
- Coñecer e valorar as obras a os autores máis representativos da literatura dos séculos XVIII, XIX e XX. Coñecer as relacións entre a literatura española e as literaturas das diversas linguas constitucionais e coas grandes liñas da literatura universal.
- Coñecer e aplicar técnicas de análise e comentario de textos, así como de elaboración de traballos académicos.

Instrumentos para avaliar

- Probas obxectivas orais e escritas nas que os alumnos demostren o que aprenderon tanto de teoría (lingüística e literaria) como de práctica (gramática de texto, semántica, análise morfolóxica e sintáctica, etc.). Realizaranse unha ou dúas probas por avaliación.
- Realización de esquemas, resumos e comentarios críticos de textos xornalísticos, humanísticos ou científicos. Este tipo de proba é fundamental para avaliar a competencia lingüística dos alumnos.
- Traballos e/ou probas, orais ou escritas, sobre os libros de lectura obrigatoria que figuran no programa.
- Proba global de final de curso para os alumnos que no superasen a materia. Esta proba constará de tres partes: Lingua e análise de textos, Historia da Literatura, análise das obras de lectura obrigatorias. Será necesario aprobar estas tres partes por separado para acadar unha avaliación positiva na materia. Para poder presentarse a este exame será necesario contar cunha nota media mínima de 2, 5 puntos e non exceder o 10% de faltas de asistencia sen xustificar.
- Proba extraordinaria de setembro. Constará de tres partes: Lingua e análise de textos, Historia da Literatura, análise das obras de lectura obrigatorias. Será necesario aprobar estas tres partes por separado para acadar unha avaliación positiva na materia.

Mínimos esixibles para a obtención dunha avaliación positiva

- Análise de textos onde se poida observar o uso de variedades dialectais do español, das variedades do nivel culto e do nivel vulgar ou dos rexistros formal e coloquial.
- Tipos de texto: argumentativo, expositivo, narrativo e descritivo.
- Os medios de comunicación e a súa incidencia na sociedade contemporánea. O discurso xornalístico: información e opinión. A linguaxe da publicidade.
- Análise e produción de textos orais e escritos que mostren as categorías propias dos textos argumentativos, expositivos, descritivos e narrativos.

- Análise e comparación de seccións diversas en xornais, revistas, telexornais, etc. que permitan distinguir a información da opinión.
- Análise de textos publicitarios pertencentes a distintos medios para detectar o uso persuasivo da lingua, o uso literario, etc.
- O texto como unidade de sentido: adecuación, coherencia e mecanismos de cohesión.
- Categorias, funcións e relacións sintácticas.
- A frase. Definición, tipos. Funcións secundarias.
- A Oración. Definición, tipos. Funcións primarias.
- A organización do léxico: familias léxicas, relacións semánticas (hiperonimia, sinonimia, polisemia...) e campos semánticos.
- Análise de textos desde o punto de vista léxico-semántico e morfosintáctico.
- Análise dos procedementos que indican a adecuación ao contexto e á intención comunicativa, así como aqueles que establecen a coherencia e marcan a cohesión dun texto.
- Produción de textos-comentario sobre un tema de actualidade onde se aprecie a formulación de xuízos propios e razoados.
- Partindo de textos diversos, aplicar as técnicas aprendidas para a elaboración de resumos e esquemas.
- Estudo da literatura dos séculos XVIII, XIX e XX. Comentario dos libros de lectura obrigatoria.